

خبرها

نشست «زیبایی‌شناسی قرآن» در مشهد برگزار می‌شود

ایسنا: دومین نشست علمی – پژوهشی زیباشناسی قرآن مجید، ماه آینده در مشهد مقدس برگزار می‌شود. در این نشست دوازده‌گانه به همت مرکز مطالعات و تحقیقات هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزار می‌شود، گروهی از اندیشمندان و قرآن‌پژوهان حضور دارند و با ارائه مقاله‌های تحقیقی در زمینه زیبایی‌شناسی قرآن مجید سخن می‌گویند. نخستین نشست علمی – پژوهشی زیبایی‌شناسی قرآن با هدف پیشبرد برنامه‌های توسعه هنر و زیبایی‌شناسی – به ویژه تبیین مولفه‌های زیباشناسی دین – اسفندماه گذشته در قم برگزار شد و دومین نشست نیز با همکاری دفتر مطالعات اسلامی خراسان رضوی و پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، ۳۱ اردیبهشت در مشهد مقدس آغاز می‌شود و اول خردادماه به کار خود پایان می‌دهد.

همایش بین‌المللی «ارزش‌های انسانی و جوانان مسلمان روسیه»

ایرنا: همایش بین‌المللی جوانان مسلمان با عنوان «ارزش‌های انسانی و جوانان مسلمان روسیه» روزهای ۳۰ و ۳۱ ماه مه(نهم و دهم خرداد) در مسکو برگزار خواهد شد. دبیر گیزاتولین معاون اول شورای مفتی‌های روسیه روز شنبه اعلام کرد: در این همایش ۲۵۰ شخصیت فرهنگی – اجتماعی شرکت خواهند کرد و مهمانانی از دفتر ریاست جمهوری روسیه، دولت، دوما و چند مقام شهرداری مسکو حضور خواهند داشت. وی افزود: از چند کشور اسلامی از جمله ایران، لیبی، کویت و عربستان سعودی برای شرکت در این همایش دعوت به عمل آمده است. معاون شورای مفتی‌های روسیه گفت: نمایندگانی از سازمان‌های دانشجویی، فرهنگی، مذهبی و اجتماعی اسلامی از نقاط مختلف روسیه در این همایش شرکت خواهند کرد. مارات مرتاضین رئیس دانشگاه اسلامی مسکو برگزاری این همایش را نخستین گام در مسیر اتحاد حرکت‌های جوانان مسلمان خواند و ابراز امیدواری کرد این رویداد به یکپارچگی جامعه اسلامی روسیه و پیشبرد اسلام سنتی در این کشور کمک کند.

نسخه‌شناسان روسیه در دوره مهمانی کتاب در تهران شرکت می‌کنند

ایرنا: یک گروه از نسخه‌شناسان و محققین نسخ خطی فارسی روسیه، در «دوره مهمانی کتاب» در حاشیه نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران شرکت می‌کنند. رایزنی فرهنگی ایران در مسکو روز شنبه اعلام کرد: سفر این گروه بر اساس هماهنگی با مرکز گسترش زبان فارسی صورت می‌گیرد. خانم آلسو ارسلانوا رئیس مرکز ایران‌شناسی انستیتوی تاریخ فرهنگستان علوم تاتارستان، ایلیا زایتسف معاون انستیتو خاورشناسی مسکو و خانم فاطمه علی بیکوا استاد دانشگاه دولتی داغستان مهمانان این دوره مهمانی کتاب در تهران هستند. این کارشناسان مجموعه‌های از نسخ خطی فارسی در تاتارستان، مسکو و نیز داغستان را به شکل کتاب گردآوری کرده و به چاپ رسانده‌اند. علاوه بر نسخه‌شناسان مذکور، آکسیی خسمتولین استاد دانشگاه سنت پترزبورگ نیز که دارای مطالعات و آثار متعددی در زمینه عرفان اسلامی و مثنوی است برای شرکت در سمینار تعامل ادبی که امسال بر محور جایگاه وحی و نبوت در مثنوی استوار است، به تهران سفر خواهد کرد.

همایش بین‌المللی «تمدن‌ها و نظم جهانی»

مهر: همایش بین‌المللی «تمدن‌ها و نظم جهانی» ۲۲ تا ۲۴ اردیبهشت‌ماه از سوی بنیاد علوم و هنرهای استانبول ترکیه و با حضور متفکران در سطح بین‌المللی برگزار می‌شود. به نقل از پایگاه اینترنتی بنیاد علوم و هنرهای استانبول محورهای مورد بحث در این همایش چنین اعلام شده است: تمدن‌ها و نظم جهانی: چارچوب مفهومی؛ تمدن‌ها و نظم جهانی: تجارب تاریخی؛ تمدن‌ها و نظم جهانی: تحلیل معاصر؛ برخورد با گفت‌وگوی تمدن‌ها؛ تمدن به عنوان یک واحد نظم؛ اسلام در نظم جهانی دنیا؛ تفکرات فلسفی در باب تمدن و نظم جهانی؛ دین و نظم جهانی؛ هویت، ارزش و نظم جهانی؛ جهانی شدن و نظم جهانی جدید؛ مشکلات جهانی شدن و تعامل میان تمدن‌ها و هنر.

در نشست تخصصی ادیان و نظم جهانی محمدحسن خانی از گروه علوم سیاسی و مطالعات اسلامی دانشگاه امام صادق تهران در این همایش مقاله خود را با عنوان «ادغام منطقه‌ای به عنوان یک استراتژی نسبت به نظم جدید جهانی در عصر جهانی شده» ارائه می‌کند. ریچارد فالک از دانشگاه کالیفرنیا گروه مطالعات جهانی و بین‌المللی درباره چالش حکومت جهانی در جهانی که از چندین تمدن تشکیل شده است؛ یوهان گالتونگ از شهر ورسکونکس فرانسه مسلح و توسعه شبکه برای تغییر شکل تنش با ابزارهای مسالمت‌آمیز، دکتر مصطفی اوژل از بنیاد علوم و هنرهای استانبول درباره طبقه، ملت و تمدن؛ چشم‌اندازهای ترکیه در نظم جهان تازه؛ ممتاز احمد از دانشگاه داکا گروه روابط بین‌المللی داکا–بنگلادش درباره تحیل فرعی جهانی شدن؛ رام راتان شارما از دانشگاه جواهر نهرو دانشکده مطالعات بین‌الملل درباره جهانی شدن، نظم جدید جهانی و تنش‌های فراملی؛ دکتر خالد حاجی از دانشگاه محمد اول مراکش درباره گزینه‌های خیالی به نظم جهانی از جمله خصیبت‌ها و عناوین سخنرانی آنها در همایش «تمدن‌ها و نظم جهانی» است.

درمان این درد که چرا کتب دینی در کشور ما با مخاطبان خود رابطه شایسته‌ای برقرار نمی‌کند، باید

مهم‌ترین دغدغه متولیان امر باشد و یا لاف‌ل‌یکی از مهم‌ترین دغدغه‌ها. چرا که بی‌اعتنایی به این بیماری خزنده و هولناک، آینده ناخوشایندی را ترسیم خواهد کرد، بگذریم از بزرگانی که با اعتمادبه‌نفس کامل، وجود چنین بیماری‌ای را از اساس منکر می‌شوند و عادت کرده‌اند برای حل مسئله صورت آن را محو کنند! ادامه گفت‌وگو با استاد ملکیان درباره کتب دینی و مخاطبان را بخوانید.
بخش اول این گفت‌وگو را روز شنبه در کتابخانه شرق خواندید و امروز بخش پایانی آن منتشر شده است.

...

■ استاد در سال‌های اخیر شاهد ارائه کتاب‌هایی به بازار بوده‌ایم که نام شما به عنوان ویراستار اثر در پشت جلد وجود دارد و مترجمان آنها را کسی نمی‌شناسد. لطفاً درباره انگیزه این کار قدری صحبت کنید.
باید بگویم که معتقد به نهضت ترجمه‌ام و تمام تلاش خود را می‌کنم که این حرکت پا بگیرد، در همین راستا از مترجمان جوان و با انگیزه‌ای که مراجعه می‌کنند حمایت می‌کنم و باور دارم که اگر چیزی می‌دانم باید آن را به دیگری هم بیاموزم و این کار را در راستای یک حرکت فرهنگی می‌دانم، فکر می‌کنم کار ما تنها نباید این باشد که خودمان بنشینیم و کتاب بخوانیم و ترجمه کنیم و به نام خود وارد بازار کنیم. کتاب‌هایی که شاید خیلی سریع‌تر و راحت‌تر هم به بازار عرضه شوند، بلکه شأن معلمی در آن است که آن علم را به دیگران هم بیاموزیم و من هم این کار را بسیار جدی و با وسواس کامل انجام می‌دهم و تاکنون نتایج خوبی هم داشته است.

■ اما این کار شما یک آفت پنهانی هم در خود دارد، بر فرض آقا یا خانم جوانی به کمک شما کتابی را ترجمه و آن را به بازار ارائه می‌کند، کتاب چون مهر و امضای شما را دارد پس قابل اعتماد هم خواهد بود، مترجم کتاب مشهور می‌شود و کتابش پرفروش می‌گردد. چه تضمینی وجود دارد که کتاب‌های بعدی او هم از همان دقت نظر در ترجمه برخوردار باشد شما که نمی‌توانید همیشه ترجمه‌های او را ویراستاری کنید، در حالی که مترجم جوان دیگری می‌تواند نان شهرت اولیه خود را بخورد و چه بسا ترجمه‌های غیر قابل اعتمادی را به بازار بدهد.

این آفتی که از آن یاد کردید واقعیتی است که می‌تواند وجود داشته باشد و من مسئله را به وجدان کاری خود دوستان واگذار کرده‌ام، اما مسئله اینجا است که من با دو دسته از دوستانم کار می‌کنم، یکی دوستانی که متن‌های ترجمه‌شده را به من می‌دهند و من ویرگول‌ها و ویرگول آن را با متن اصلی تطبیق می‌دهم و در نهایت سخت‌گیری که می‌تواند برای یک کار وجود داشته باشد با آنها برخورد می‌کنم و یک دسته هم دوستانی که در زمان انجام کار هم برای ترجمه برخی از عبارت‌ها به من مراجعه می‌کنند و من آنها را راهنمایی می‌کنم که البته تعدادشان کم است. نکته در اینجا است که چه گروه اول که تنها کارشان را ویراستاری می‌کنم و چه گروه دوم که جنبه آموزشی هم دارد، بارها به آنها گفته‌ام که راضی نیستم اگر متن ویراستاری شده را عیناً به چاپخانه بدهند تا این که خودشان بشینند و کلمه به کلمه متن خود و متن من را با هم تطبیق دهند و بفهمند که چه تفاوتی با هم دارد. این مسئله در واقع نوعی کلاس آموزشی است و اطمینان دارم که اگر پانصد صفحه با یک مترجم جوان به این روش کار کنم در صفحه پانصد و یکم او دیگر مترجم شده است. یک مترجم قابل اعتماد. و افرادی که تاکنون با آنها کار کرده‌ام از چنین روحیه‌ای برخوردار بوده‌اند که این گونه کار کنند و در حین کار اشکالاتشان به مرور کمتر شده است.

■ استاد به عنوان آخرین سؤال لطفاً از ویژگی‌هایی بگویید که یک کتاب دینی یا الهیانی می‌تواند با باید برخوردار باشد تا بتواند با مخاطبان خود، آن هم مخاطبان امروزی خود ارتباط برقرار کند.
به نظر می‌رسد که کتاب‌های دینی و مذهبی اگر بنابراین است که در رسیدن به اهداف و مقاصد خود توفیق بیشتری داشته باشند باید به این نکات توجه داشته باشند و آنها را در تمام عمر رعایت کنند.

الف– قاعده الاهم فالاهم را در نظر داشته باشند و بدانند که دین بیش و پیش از هر چیز برای ایجاد تحول روانی و اخلاقی در انسان‌ها آمده است. بنابراین نباید آنقدر بر مابعدالطبیعه (یا ماوراءطبیعت اشتباه نشود) و شاعر و مناسک تأکید شود که اصلاً جا برای امور روانی و اخلاقی تنگ شود. بدون اینکه بخوام‌ه‌م ذره‌ای از اهمیتی را که ادیان و مذاهب برای اعتقادات مابعدالطبیعی و شاعر و مناسک خود قائلند انکار کنم، تأکید من بر این است که حتی این اعتقادات و شعائر نیز مقدمه و زمینه‌ساز تحول درونی و اخلاقی محسوب می‌شوند و نباید این مقدمات باعث به فراموشی سپرده شدن ذی‌المقدمه شوند.

این مذهب نیامده است که صرفاً عقاید جدیدی وارد ذهن ما کند یا معلوماتی را که نداشته‌ایم به ما بدهد، بلکه آمده است که خود ما را دگرگون و بهتر کند. انباشتن حافظه از یک سلسله محفوظات تاریخی و مابعدالطبیعی کارکرد درست دین نیست. کارکرد درست دین کنند و بردن انسان از وضع موجودی که نامطلوب است به سوی وضع مطلوبی است که هنوز موجود نیست. کتاب دینی و مذهبی کتابی است که بگفته آن بزرگ، آدمی را بهتر کند.

گفت‌وگوی شرق با مصطفی ملکیان

کتاب دینی و مخاطبان؛ باید‌ها و نباید‌ها

مژگان ایلاتلو

ب– کتاب‌های دینی و مذهبی باید نشان

دهند که فقره فقره مطالبی که به خواننده القا می‌کنند در مقام عمل و در زندگی هر روزه چه تفاوت و تأثیری ایجاد می‌کند. اگر مثل گزاره «الف ب است» گزاره‌ای باشد که کسی که به آن معتقد است و کسی که به نقیض آن معتقد است یعنی معتقد است که «الف ب نیست» و کسی که به آن معتقد نیست یعنی معتقد نیست که «الف ب است» زندگی عملی و هر روزه‌شان هیچ تفاوتی با هم نکند برای آن گزاره چه سودی متصور است و انباشتن حافظه از آن گزاره چه فایده‌ای دارد؟

بسا ترجمه‌های غیر قابل اعتمادی را به بازار بدهد. این آفتی که از آن یاد کردید واقعیتی است که می‌تواند وجود داشته باشد و من مسئله را به وجدان کاری خود دوستان واگذار کرده‌ام، اما مسئله اینجا است که من با دو دسته از دوستانم کار می‌کنم، یکی دوستانی که متن‌های ترجمه‌شده را به من می‌دهند و من ویرگول‌ها و ویرگول آن را با متن اصلی تطبیق می‌دهم و در نهایت سخت‌گیری که می‌تواند برای یک کار وجود داشته باشد با آنها برخورد می‌کنم و یک دسته هم دوستانی که در زمان انجام کار هم برای ترجمه برخی از عبارت‌ها به من مراجعه می‌کنند و من آنها را راهنمایی می‌کنم که البته تعدادشان کم است. نکته در اینجا است که چه گروه اول که تنها کارشان را ویراستاری می‌کنم و چه گروه دوم که جنبه آموزشی هم دارد، بارها به آنها گفته‌ام که راضی نیستم اگر متن ویراستاری شده را عیناً به چاپخانه بدهند تا این که خودشان بشینند و کلمه به کلمه متن خود و متن من را با هم تطبیق دهند و بفهمند که چه تفاوتی با هم دارد. این مسئله در واقع نوعی کلاس آموزشی است و اطمینان دارم که اگر پانصد صفحه با یک مترجم جوان به این روش کار کنم در صفحه پانصد و یکم او دیگر مترجم شده است. یک مترجم قابل اعتماد. و افرادی که تاکنون با آنها کار کرده‌ام از چنین روحیه‌ای برخوردار بوده‌اند که این گونه کار کنند و در حین کار اشکالاتشان به مرور کمتر شده است.

■ استاد به عنوان آخرین سؤال لطفاً از ویژگی‌هایی بگویید که یک کتاب دینی یا الهیانی می‌تواند با باید برخوردار باشد تا بتواند با مخاطبان خود، آن هم مخاطبان امروزی خود ارتباط برقرار کند.
به نظر می‌رسد که کتاب‌های دینی و مذهبی اگر بنابراین است که در رسیدن به اهداف و مقاصد خود توفیق بیشتری داشته باشند باید به این نکات توجه داشته باشند و آنها را در تمام عمر رعایت کنند.

الف– قاعده الاهم فالاهم را در نظر داشته باشند و بدانند که دین بیش و پیش از هر چیز برای ایجاد تحول روانی و اخلاقی در انسان‌ها آمده است. بنابراین نباید آنقدر بر مابعدالطبیعه (یا ماوراءطبیعت اشتباه نشود) و شاعر و مناسک تأکید شود که اصلاً جا برای امور روانی و اخلاقی تنگ شود. بدون اینکه بخوام‌ه‌م ذره‌ای از اهمیتی را که ادیان و مذاهب برای اعتقادات مابعدالطبیعی و شاعر و مناسک خود قائلند انکار کنم، تأکید من بر این است که حتی این اعتقادات و شعائر نیز مقدمه و زمینه‌ساز تحول درونی و اخلاقی محسوب می‌شوند و نباید این مقدمات باعث به فراموشی سپرده شدن ذی‌المقدمه شوند.

این مذهب نیامده است که صرفاً عقاید جدیدی وارد ذهن ما کند یا معلوماتی را که نداشته‌ایم به ما بدهد، بلکه آمده است که خود ما را دگرگون و بهتر کند. انباشتن حافظه از یک سلسله محفوظات تاریخی و مابعدالطبیعی کارکرد درست دین نیست. کارکرد درست دین کنند و بردن انسان از وضع موجودی که نامطلوب است به سوی وضع مطلوبی است که هنوز موجود نیست. کتاب دینی و مذهبی کتابی است که بگفته آن بزرگ، آدمی را بهتر کند.

الان پیشینه

گفت‌وگوی شرق با مصطفی ملکیان

تجربی، مکاتب فلسفی، تحقیقات تاریخی و یافته‌های عرفانی نیز لزوماً با آموزه‌های دینی و مذهبی مخالفت و معارضت ندارند و می‌توان از آنها نیز برای غنی‌سازی فرهنگ دین استفاده کرد.

ه– کتاب‌های دینی و مذهبی هرچه بیشتر بر مشترکات ادیان و مذاهب تأکید ورزند موفق‌ترند. این مشترکات در قیاس با مختصات و آموزه‌های اختصاصی هم آسان‌تر استدلال و دفاع می‌پذیرند و هم جهانگیرتر و فراگیرترند هر چه به طرف امور اختصاصی می‌رویم در واقع به طرف امور محلی و مقطعی (local) می‌رویم و از امور جهانشمول و همگانی (universal) دورتر می‌شویم و با این کار هم خود را در موضع دشوارتری قرار می‌دهیم و هم مخاطبان خود را بیشتر از دست می‌دهیم. و– شیوه ورود و خروج در مباحث و شیوه نگارش کتاب‌های دینی و مذهبی باید واقعاً از هر چیزی که دلالت بر خودشیفتگی، جزم و جمود، تعصب و پیش‌داوری می‌کند بری و عاری باشد. این امر هم با حق طبعی سازگارتر است و هم مصلحت‌اندیشانه‌تر است چون موانع روانی و عاطفی سر راه فهم و قبول دیگران را از میان برمی‌دارد. من هر چه بیشتر بگویم: «شاید»، «احتمالاً می‌توان گفت»، «به نظر می‌رسد»، «بعید نیست که»، «ظاهراً»، «چه‌بسا چنین باشد که»، «چه می‌شود اگر بگویم که»، «چه اشکالی دارد اگر عقیده داشته باشیم» و امثال این الفاظ و تعبیرات هم به حقیقت نزدیک‌ترم و هم موانع عاطفی و روانی میان خود و خواننده‌ام را از میان برداشته‌ام برعکس وقتی فقط می‌گویم: «قطعاً»، «قهرًا»، «این است و جز این نیست»، «محال است که»، «قول سخنیی است که»، «اسفسته است که بگویم»، «چه عاقلی می‌تواند بگوید که»، «بدیهی است که»، «واضح است که»، «این سخن خطرناک است که»، «بدون تردید»، «بی‌شک و شبهه» و امثال اینها هم از حقیقت دورتر و هم میان خودم و مخاطبانم فاصله عاطفی و روانی ایجاد کرده‌ام متأسفانه بسیاری از آثار دینی و مذهبی اعم از گفتاری و نوشتاری چنانند که گویی صاحب آن آثار جام جهان‌نمایی در میان دو دست خود دارد و کافی است که مسئله یا مشکلی طرح شود و او فی‌الغور با یک نظر به‌آن جام جهان‌نما دقیق‌ترین و صحیح‌ترین راه‌حل و رفع آن را می‌یابد و بیان می‌کند. این از اخلاق علم و معرفت و باور و تعلیم به دور است. انصاف و حقیقت‌طلبی اقتضا می‌کند که ما خود را دانای مطلق و همه‌چیزدان ندانیم. علاوه بر اینکه مصلحت‌اندیشی نیز اقتضا دارد که چنین تکلیف‌چون انسان‌ها باالطبع در برابر ادعای همه‌چیزدانی موضع روانی و عاطفی منفی اتخاذ می‌کنند. نباید فراموش کنیم به تعبیر عالی قرآنی و ما اویتیم من العلم الا قلیلاً (از دانش جز اندکی به شما نداده‌اند) و نباید در حق خود به حدی خوشبین و گزافه‌پو باشیم که گمان کنیم که ما از دایره شمول این سخن قرآنی بیرونییم.

ز– در شیوه نگارش کتاب‌های دینی و مذهبی باید همه اصول روانشناسی تعلیم و نگارش رعایت شود. باید بدانیم که نفس انتقال علم و عقیده به دیگران نیز راه‌ها و روش‌هایی دارد که مورد مطالعه و تحقیق روانشناسان قرار گرفته‌است و تا حدی کامیاش معلوم شده‌است حق بودن سخنی که من می‌گویم یا می‌نویسم یک مطلب است. اینکه بهترین شیوه انتقال این مطلب به مخاطب که هم فهم مطلب را تضمین کند و هم تا حدی مقدمات قبول آن را فراهم آورد مطلبی یکسره جدا و متفاوت است. ح– ساده‌سازی (simplification) و مطلب واحدی را برای لایه‌ها و قشرهای اجتماعی مختلف به صورت‌های متفاوت بیان کردن البته با حفظ اصالت مطلب چیزی است که بدان کمتر توجه می‌کنیم و هم میزان معلومات مخاطبان شما، هم قدرت تفکر آنان، هم تعلیم و تربیت و محیط پرورشی و آموزشی آنان، هم‌سنخ روانی آنان، هم سن آنان و هم علائق و دغدغه‌های آنان بسیار متشکر و متنوع است و این بدین معنا است که سخن و پیام واحدی که می‌خواهید به همه آنان انتقال و تبلیغ شود باید در عین حال که ذره‌ای از اصالت و مضمون خود را از دست نمی‌دهد، در نحوه بیان تنوع و تکررپذیری و این کار با ساده‌سازی درست یعنی مطلب را در آستانه فهم دیگران آوردن امکان‌پذیر است. علوم بلاغی یعنی معانی و بیان و بدیع را از این جهت به ما می‌آموختند تا بتوانیم مضمون واحدی را در هزار جامه و رنگ و هیئت و ترکیب به اقتضای ویژگی‌های مخاطبان درآوریم و عرضه کنیم. اما این بزرگترین هنر علوم بلاغی به در ادبیات دینی و مذهبی ما مورد استفاده شایسته و بایسته واقع نمی‌شود.

آنچه به عقل قاصر این بدهد می‌رسد این است که رعایت آن همت ویژگی نوسندگان آثار دینی و مذهبی را در رسیدن به اهداف و مقاصد خودشان کامیاب‌تر می‌سازد. اگر دقت فرموده باشید هر یک از این همت و ویژگی به صورتی طبیعی به ویژگی بعدی راه می‌برد. می‌خواهم بگویم که به گمان خودم مطلب را به صورتی بیان کرده‌ام که گویی در یک سیر مداوم و مرحله به مرحله پیش می‌روید. از صمیم قلب و بن‌دندان امید می‌برم و آرزو دارم به جایی برسیم که کتاب‌های دینی و مذهبی هم انسان‌ها را به بلندهای همچون برف سپید معنویت و تحول روحانی راهبر شود و هم در نتیجه مناسبات اجتماعی ما را هر چه انسانی‌تر، لطیف‌تر و مهرورزانه‌تر کند.

سال سوم ■ شماره ۷۵۴ شرق

گفتار □

مثالی برای ارزیابی استدلال اخلاقی

احمدرضا همتی مقدم

در هنگام ارزیابی هر استدلال اخلاقی باید به نکات زیر توجه داشته باشیم:
۱– ابتدا نتیجه استدلال را مشخص کنیم
۲– دلایل و فرضیاتی را که در حمایت از این نتیجه ارائه شده، معین کنیم
۳– سپس صدق دلایل و فرضیات استدلال را بررسی کنیم
۴– اگر در استدلال از مرجعی (شخص، کتاب، مقاله) به‌عنوان دلیل استفاده شده، قابل اعتماد بودن مرجع را مورد بررسی قرار دهیم
۵– به دنبال تمثیل‌ها و بررسی آنها باشیم
۶– قدرت حمایت دلایل از نتیجه را بررسی کنیم.

حال به بررسی چند استدلال اخلاقی می‌پردازیم و نکات بالا را در آن جست‌وجو می‌کنیم.
مثال (۱): «باید قانونی تصویب شود تا والدین را از تنبیه بدنی کودکان بر حذر دارد. اگر والدین از تنبیه‌های غیربدنی استفاده کنند، احتمالاً در رفتار کودکان تأثیر بهتری خواهد داشت و رفتار کودکان بهتر خواهد شد.»

در این استدلال «نتیجه» این است: «باید قانونی تصویب شود تا والدین را از تنبیه بدنی کودکان بر حذر دارد.»
دلیلی که برای این نتیجه ارائه شده این است که «اگر والدین از تنبیهات غیربدنی استفاده کنند، احتمالاً رفتار کودکان مناسب‌تر خواهد بود.»
در این استدلال اما یک فرض ناگفته وجود دارد که به عنوان دلیل برای حمایت از نتیجه استفاده می‌شود، یعنی «اگر قانونی وجود داشته باشد تا والدین را از تنبیهات بدنی برحذر دارد، والدین به کودکانشان آسیب نخواهند رساند.»

برای اینکه صدق دلیل ارائه شده را بررسی کنیم باید به داده‌های مطالعات روانشناسان درباره اثرات شیوه‌های مختلف تنبیه توسط والدین، رجوع کنیم. برخی مطالعات نشان داده‌اند که اگر والدین با کودکانشان برخورد‌های قهرآمیز و پرخاشگرانه داشته باشند، کودکان نیز در برخورد با دیگران این گونه رفتار می‌کنند. اما صدق فرض ناگفته استدلال محل سؤال است، چون ممکن است والدین به گونه‌ای به کودکانشان آسیب بزنند که مشخص نشود. این فرض که «اگر قانونی وجود داشته باشد تا والدین را از تنبیهات بدنی برحذر دارد، والدین به کودکانشان آسیب نخواهند رساند» تنها وقتی صادق است که آسیب‌های بدنی واضح و مشخص باشد. نکته بعدی در ارزیابی استدلال این است که در پی اعتبار و قابل اعتماد بودن «مراجع» به کار رفته در استدلال باشیم (مراجع به صورت کلی یعنی کتاب، مقاله، فرد متخصص و نظایر آن). به‌طور واضح در این استدلال از مرجع مشخصی به عنوان دلیل استفاده نشده، اما اگر آنچه استدلال بیان می‌دارد بر پایه گزارش روانشناسان باشد، لازم است که اعتبار آن را بررسی کنیم. همچنین به منظور قضاوت درباره اینکه آیا شیوه‌های تنبیه در رفتار کودکان تأثیرگذار است یا نه، باید از داده‌ها و شواهد تخصصی استفاده کنیم و تکیه بر مشاهدات شخصی قابل قبول نیست. اما استدلال با تمام اینها استدلال قوی نیست. دلیل فرض ناگفته استدلال تنبیه را با پشتوانه‌ای شدید و قوی حمایت نمی‌کند. نتیجه عمده این استدلال در نظر نگرفتن تمام اثرات قانون است. همچنین اگر این سخن صادق باشد که کودکان رفتار مناسب‌تری خواهند داشت، اگر والدین آنها را تنبیه نکنند؛ می‌توان روش‌های بهتری برای رسیدن به این نتیجه داشت. مثلاً والدین را آموزش داد تا از روش‌های دقیق تأثیرگذاری در کودکان استفاده کنند تا آنکه قانونی برای عدم تنبیه بدنی وضع کرد.

با تمرین بر روی استدلال‌های کوتاه شما می‌توانید از برخی مهارت‌ها برای ارزیابی استدلال استفاده کنید. این شما را قادر می‌سازد تا آرام‌آرام از تمام مهارت‌ها برای ارزیابی عبارت‌های بلند استفاده کنید. معمولاً عبارت‌های بلند استدلالی را در روزنامه‌ها، مجلات و کتاب‌ها می‌توانید بیابید. در عبارت‌های بلند ممکن است یک شیوه خطی ساده یعنی مشخص‌بودن دلایل، نتایج واسطه‌ای و نتیجه اصلی را به راحتی توان تعیین کرد. بدین منظور می‌توان کل عبارت را ابتدا خلاصه کرد، بدین شیوه که مثلاً «این عبارت تلاش می‌کند تا مرا متقاعد سازد که... (نتیجه اصلی)، بر پایه این دلایل اولاً... (دلیل اصلی)، ثانیاً... (دلیل دوم) وغیره.» وقتی شما چنین خلاصه‌ای تهیه کنید ارزیابی استدلال دیگر سخت نخواهد بود. گام‌های ارزیابی استدلال را می‌توان در ۱۰ مورد خلاصه کرد که در نوبت بعد به آنها می‌پردازیم.

منبع: Critical Reasoning In Ethics: □

همایش «گفت‌وگوی رهبران ادیان الهی»

مهر: همایش «گفت‌وگوی رهبران ادیان الهی» به منظور تحقق مفاهیم همکاری و تعاون میان ادیان آسمانی و تبیین حقایق دینی تیرماه امسال در قbris برگزار می‌شود. محمد سید سبططایر شیخ‌الازهر طی نشست خبری اظهار داشت: روابط میان مردم به ویژه پیروان ادیان آسمانی باید براساس همکاری، تفاهم و تبادل نظرات و آراء باشد تا منافع و مصالح آنها به دست آید. شیخ‌الازهر گفت: همه ادیان مردم را به سوی خیر، همکاری، کمک به نیازمندان، جانبداری از مظلوم، دوری از تعصبات کورکورانه و نژادپرستی دعوت می‌کند. پاپادو پولوس تصریح کرد: گفت‌وگو بین ادیان آسمانی مفاهیم و مسائل زیادی را توضیح می‌دهد تا ادیان آسمانی اهداف و آموزه‌های خود را پیش‌رو قرار دهند، از این رو همایش گفت‌وگوی ادیان الهی که رهبران دینی از کشورهای اروپایی، آسیایی و آفریقایی در آن شرکت می‌کنند، در جولای (تیرماه) با همکاری مائزی برگزار می‌شود. در این همایش مسائلی چون تسامح اسلام و مسیحیت، دوری از تعصبات، افراط و تفریط، خصوصت با اسلام، شناخت وسیع آن و دیدگاه‌های آن با توجه به اینکه با گذشت زمان‌های بسیار این‌دین‌ها در جهان دین‌سالخاست است بررسی می‌شود. تاریخ دقیقی برای برگزاری این همایش مشخص نشده است.

کتابخانه بزرگ دانشگاه تهران، یکی از بزرگترین کتابخانه‌های جهان.